UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA HISTORIJU, KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI
Sarajevo, 6. 2. 2020. godine

VIJEĆU FAKULTETA

PREDMET: *Silabusi za ljetni semestar studijske 2019/2020. godine*

Poštovani,

Obavještavamo Vas da su nastavnici Odsjeka za historiju, Katedre za historiju umjetnosti dostavili sve silabuse za ljetni semestar studijske 2019/2020. godine predviđene važećim nastavnim planovima i programima i Planom nastave za studijsku 2019/2020. godinu.

Srdačno,

Rukovodilac Katedre za historiju umjetnosti

Doc. dr. Haris Dervišević

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA HISTORIJU, KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI
Sarajevo, 6. 2. 2020. godine

VIJEĆU FAKULTETA

PREDMET: *Silabusi za ljetni semestar studijske 2019/2020. godine*

Poštovani,

Obavještavamo Vas da su nastavnici Odsjeka za historiju, Katedre za historiju umjetnosti dostavili sve silabuse za ljetni semestar studijske 2019/2020. godine predviđene važećim nastavnim planovima i programima i Planom nastave za studijsku 2019/2020. godinu.

Srdačno,

Rukovodilac Katedre za historiju umjetnosti

Doc. dr. Haris Dervišević

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u ikonologiju				
Šifra/kod	FIL HUM 132	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	II	Ak. godina	2019/2020.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. Ema Mazrak			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2	seminar: 1	vježbe:		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Komunikologijske i ikonologijske odlike pojedinih historijskih, kulturnih i stilskih razdoblja, te vjerskih učenja politeističkih i monoteističkih religija. Određenje komunikologijskog sistema pojedinih religija koji postaje bitni element likovnog izraza. Također, upoznavanje s odlikama komunikologijskih sistema koji postaju bitan element likovnog izraza s razvojem gradova i građanske klase, s pojavom humanizma i renesanse, odnosno katoličke protureformacije, prosvjetiteljstva, klasicizma, romantizma i odraza orijentalističkog nazora u likovnim umjetnostima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Razvijanje sposobnosti studenata za samostalno promatranje i analizu likovnog djela s aspekta razumijevanja sadržaja djela, likovne poruke i komunikologijskog procesa u kontekstu razvoja društva. Upoznavanje studenata sa ustaljenim zakonitostima uobličenja slikovne poruke, sa strukturom „slike“ te funkcijom ornamenta i simbola u složenom komunikologijskom procesu. Upoznavanje s „procesom“oblikovanja (nastajanja) likovnog djela s ikono odlikama, te s metodologijom analize likovnog djela. Iznalaženje zajedničkih semiotičkih odlika „slike,“ odnosno kipa ili kompozicije u reljefu. Analiza elemenata „slike“ s aspekta semiotike: znak, simbol, ornament i kod. Određenje funkcije slike (u opće smislu riječi), ikone, kipa i reljefa u kontekstu razvoja društva u određenom vremenskom razdoblju. Istraživanje odlika „likovnog govora“ i zakonitosti njegovog uobličenja u kontekstu razvoja društva. Problem „subkonotacije“ u strukturi i poruci likovnog djela. Analiza komunikologijskog procesa u kontekstu odnosa pojedinca prema društvu i promatrača (gledatelja) prema likovnom				

	umjetniku. Razvijanje sposobnosti slojevitog čitanja likovnog djela u kontekstu razvoja društva, podsvjesnosti, religijskog i magičnog, te osobnosti likovnog umjetnika.
Ishodi učenja	Znanje: Student usvaja osnovna znanja o ikonografiji i ikonologiji. Vještine: Student koristi stečena znanja iknografije i ikonologije za tumačenje i analiziranje umjetničkih djela; istražuje, bira literaturu i samostalno proširuje znanja iz ikonolgije; Kompetencije: Student integrira usvojena znanja i osposobljava se da ih dalje samostalno nadograđuje

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	**Uvod (historija umjetnosti kao humanistička disciplina), Tumačenje optičkih simbola**
2.	**Ikonologija i ikonografija**
3.	**Riječ i slika**
4.	**Ikonografska topografija i topologija**
5.	**Ikonografske metode**
6.	**Ikonografija: teoretski dio**
7.	**Ikonografija: praktični dio**
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	**Rana historija čovjeka u dva ciklusa Pjera di Kozima**
10.	**Starac Vrijeme**
11.	**Slijepi Kupidon**
12.	**Neoplatonistički pokret u Firenci i sjevernoj Italiji**
13.	**Neoplatonistički pokret i Mikelanđelo**
14.	**Bizantska ikona, Predstave poslanika Muhameda a.s. u minijaturi**
15.	**Ponavljanje**

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, referati studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Referat	10	10%
2.	Aktivnost na nastavi	10	10%
3.	Polusemestralna pismena provjera	40	40%
4.	Završna usmena provjera znanja	40	40%
	Ukupno: 100 bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po slijedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Referat (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusemestralna pismena provjera (40%), Završna usmena provjera znanja (40%).

VREDNOVANJE ZNANJA STUDENATA: Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom uporedivim sa ECTS skalom ocjenjivanja kako slijedi:
a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E) - zadovoljava minimalne kriterije, nosi 55-64 boda;
f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne kriterije, manje od 55 bodova.

	NAPOMENA: **Referat, upute:** 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Referat ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Referat treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc" dokument). 4. Referat treba biti s proredom 1,5. 5. Referat treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html **Polusemestralni pismeni ispit** održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra. **Završni usmeni ispit** održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra. **Na popravnom ispitnom roku** studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	**Obavezna:** 1. Bialostocki, Jan (1963) "Iconography and Iconology", u: *Encyclopedia of World Arts*. New York, McGraw-Hill. Vol. VII, 769-785. 2. Cavarnos, Constantine (1977) *Ortodox Iconography*. Massachusets, The Institute for Byzantine and Modern Greek Studies. 3. Hall, James (1998) *Rječnik tema i simbola u umjetnosti*, Zagreb, Školska knjiga. 4. Heckscher, W. S. (1996) "Geneza ikonologije", u: Aby Warburg. *Ritual zmije*. Zagreb, Institut za povijest umjetnosti.

	5. Ivančević, Radovan (2000) "Uvod u ikonologiju", u: *Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*. Zagreb, (više izdanja). 6. Panofsky, Erwin (1975) *Ikonološke studije*. Beograd, Nolit. (uvodni dio, str. 3-42.). 7. Straten, Roelof van (2003) *Uvod u ikonologiju*. Zagreb, Institut za povijest umjetnosti. 8. Wittkower, R. (1991) „Tumačenje optičkih znakova", u: Život umjetnosti, br. 48-49. Zagreb, Institut za povijest umjetnosti, 125-133. 9. Zbirka tekstova i vizualnog materijala.
	Dodatna
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost ranog srednjeg vijeka				
Šifra/kod	FIL HUM 115	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	II	Ak. godina	2019/2020.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Ljiljana Ševo			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2	seminar:	vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Arhitektura i likovne umjetnosti (slikarstvo, skulptura, umjetnički obrt) kasnoantičkog i ranosrednjovjekovnog razdoblja (4 11. st.) u povijesnom kontekstu. Pregled najvažnijih spomenika, stilski razvoj, osvrt na domaću kulturnu baštinu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata s osnovnim problemima umjetnosti od početka 4. do početka 11. stoljeća, razumijevanje osnovne problematike umjetnosti kasne antike i ranog srednjeg vijeka u historijskom kontekstu, s naglaskom na novim istraživanjima i promjenama u shvaćanju stila; razlikovanje historijskoumjetničkih i stilskih te historijskih kategorija i termina.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno čitati likovno djel o u kontekstu razvoja društva, podsvjesnosti, religijskog i magičnog, te osobnosti likovnog umjetnika.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Kriza Carstva i njen odraz u umjetničkom stvaralštvu

2.	Umjetnost 3. vijeka
3.	Umjetnost Konstantinovog doba
4.	Imperijalna umjetnost u hrišćanskom kontekstu
5.	Umjetnost Teodosijevog i doba Gale Placidije
6.	Spomenici Justinijanovog doba u Raveni i Rimu
7.	Spomenici Justinijanovog doba u Konstantinopolju i u Maloj Aziji. Umjetnost Iraklijevog vremena
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Evropska umjetnost od kraja 6. do kraja 8. vijeka
10.	Umjetnost u Irskoj i Engleskoj u 7. 8. i 9. vijeku
11.	Stvaralaštvo u doba Karla Velikog
12.	Karolinško slikarstvo
13.	Karolinško zlatarstvo Karolinške slonovače
14.	Otonsko zidno slikarstvo Iluminacija otonskih rukopisa
15.	Otonske slonovače Otonska skulptura u metalu i drvetu
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17. 18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja

<table>
<tr><td>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</td><td>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

<table>
<tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>Prisustvo na nastavi</td><td>10</td><td>10%</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Polusemestralna pismena provjera</td><td>45</td><td>45%</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Završna usmena provjera znanja</td><td>45</td><td>45%</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Skala ocjenjivanja</td><td>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</td></tr>
<tr><td>Literatura</td><td>Obavezna
1. Gerke, Fridrih (1973) Kasna antika i rano hrišćanstvo. Novi Sad, Bratstvo i jedinstvo.
2. Kubah, Erih i Viktor H. Elbern (1973) Karolinška i otonska umjetnost. Novi Sad, Bratstvo i jedinstvo.
3. Snyder, James (2006) Art of the Middle Ages. Upper Saddle River, NJ, Prentice Hall.
4. Vercone, Paolo (1973) Od Teodoriha do Karla Velikog. Novi Sad, Bratstvo i jedinstvo.

Dodatna
1. Sekules, Veronica (2001) Medieval Art. Oxford University Press.
2. Grabar, Andre (1966) Le premier art chretien. Paris, Gallimard.
3. Grabar, Andre (1966) L'age d'or de Justinien. Paris, Gallimard. (= Grabar, Andre (1967) The Golden Age of Justinian, from the death of Theodosius to the rise of Islam, New York)
4. Мирковић, Лазар (1974) Иконографске студије. Нови Сад, Матица Српска.
5. Kitzinger, Ernst ed. by. (1978) The Age of Spirituality. New York, Metropolitan Museum of Art.</td></tr>
<tr><td>Napomene</td><td></td></tr>
</table>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost Bizanta				
Šifra/kod	FIL HUM 113	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	II	Ak. godina	2019/2020.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Ljiljana Ševo			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2	seminar: 1	vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Izučavanje najznačajnijih ostvarenja bizantske umjetnosti od VI do XV stoljeća u oblasti arhitekture, monumentalnog i minijatursnog slikarstva i sitne plastike.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Ovladavanje sadržajima i oblicima izraza istočne crkve te osposobljavanje studenata za uočavanje sličnosti i razlika između umjetnosti zapadnog kršćanstva i Bizanta.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno čitati likovno djelo u kontekstu razvoja društva, podsvjesnosti, religijskog i magičnog, te osobnosti likovnog umjetnika.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Istorijski i društveni okviri vizantijske umjetnosti
2.	Polja umjetničke djelatnosti u Vizantiji
3.	Likovne tehnike vizantijske umjetnosti

	Uticaj ideja na likovno stvaralaštvo
4.	Vizantijska arhitektura
5.	Vizantijska umjetnost epohe ikonoklazma
6.	Stvaralaštvo u Vizantiji u razdoblju Renesanse Makedonaca
7.	Vizantijska umjetnost epohe Komnina. Umjetničko stvaralaštvo Vizantije u doba Paleologa
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Postvizantijska umjetnost
10.	Spomenici izrađeni pod vizantijskim uticajima u Južnoj Italiji, na Siciliji, u Veneciji
11.	Vizantijska umjetnost na prostoru današnje Bugarske
12.	Vizantijska umjetnost na području današnje Srbije i Crne Gore
13.	Vizantijska umjetnost na prostoru današnje Rumunije
14.	Umjetnost predmongolske Rusije
15.	Umjetnost u Rusiji nakon mongolskih osvajanja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prisustvo na nastavi	10	10%
2.	Polusemestralna pismena provjera	45	45%
3.	Završna usmena provjera znanja	45	45%
	Ukupno: 100 bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

Napomena:

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura

Obavezna literatura

1. Bošković, Đorđe (1976) Arhitektura srednjeg veka. Beograd, Naučna knjiga.
2. Grabar, Andre (1969) Vizantija. Novi Sad, Bratstvo i jedinstvo.
3. Grabar, Andre (1969) Srednjovekovna umetnost Istočne Evrope. Novi Sad, Bratstvo i jedinstvo.
4. Snyder, James (2006) Art of the Middle Ages. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Dodatna literatura

1. Cormack, Robin (2000), Byzantine Art. New York, Oxford University Press
2. В. Н. Лазарев (2004) Историја византијског сликарства. Београд, Глобосино, str. 87-122
3. Х. Келер (1970) Римско царство. Нови Сад, Братство и јединство.
4. Krautheimer, Richard (1986) Early Christian and Byzantine Architecture. Middlesex, England, Harmondsworth; New York, Penguin Books (4th ed.)
5. Lowden, John (1997) Early Christian & Byzantine art. London, Phaidon
6. Rice, David Albot (1963) Art of Byzantine Era. New York, F. A. Praeger
7. Schuh-Wille, Christa (1970) Bizant i njegov svijet. Rijeka, Otokar Keršovani
8. Ж. Диби (2001) Уметност и друштво у средњем веку. Београд, Клио

Napomene

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost renesanse i baroka				
Šifra/kod	FIL HUM 217	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	IV	Ak. godina	2019/2020.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Danko Šourek			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Pon: 13.oo - 15.oo Sri. 8.oo - 9.oo 10.oo - 12.oo	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 3 seminar: 1 vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij daje pregled stilskih mijena, umjetničkih pojava, protagonista među umjetnicima i naručiteljima u razdoblju od XV do XVIII stoljeća u svjetskoj evropskoj umjetnosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Saznati relevantne činjenice o protagonistima (umjetnicima, traktatistima i naručiteljima) i o stilskoj periodizaciji u slikarstvu, skulpturi, grafici i artes minores u razdoblju od XV do XVIII stoljeća u evropskoj baštini.				
Ishodi učenja	Kompetencije: prepoznavanje stilskih formacija, interpretacija odabranih djela i pojava u vrijeme renesanse i baroka i drugih stilskih pravaca od XV do XVIII stoljeća.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u umjetnost renesanse Kiparstvo rane renesanse Arhitektura rane renesanse I
2.	Slikarstvo rane renesanse u Firenzi (od Masaccia do Castagna) Renesansni kipari drugoga i trećega naraštaja (oko polovice Quattrocenta i u drugoj polovici stoljeća)
3.	Renesansni slikari druge polovice Quattrocenta Renesansno slikarstvo u Padovi i Veneciji Arhitektura rane renesanse II
4.	Naraštaj visoke (klasične) renesanse. Visoka renesansa u Veneciji – slikarstvo i skulptura Cvjetno doba renesanse u arhitekturi
5.	Manirizam; tradicija Leonarda i Michelangela u firentinskoj umjetnosti između kontinuiteta, antiklasičnih tendencija i manirističke inovacije, venecijanski manirizam, Tridentski sabor i internacionalni manirizam
6.	Nizozemske slikarske škole u XV. i XVI. stoljeću
7.	Renesansa u Njemačkoj Renesansa u Francuskoj
8.	**Polusemestralna provjera znanja studenata**
9.	Teorija baroka; »Revolucija stila oko 1600.«; zidno slikarstvo i barokni iluzionizam
10.	Skulptura u Rimu u XVII. stoljeću Barokna arhitektura Italije
11.	Španjolske i flamanske slikarske škole XVII. stoljeća – *el Siglo de Oro* Kiparstvo baroka u Španiji
12.	Nizozemske slikarske škole XVII. stoljeća – *de Gouden Eeuw*
13.	Francuska XVII. stoljeće – le Grand Siècle, slikarstvo i kiparstvo Arhitektura XVII stoljeća u Francuskoj
14.	*Settecento* (XVIII. stoljeće) u različitim europskim školama: kasnobarokni manirizam, kasnobarokni klasicizam. Rococo.
15.	Arhitektura Austrije Njemačke i Češke u XVII i XVIII. stoljeću Venecijansko slikarstvo XVII i XVIII stoljeća
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17. 18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, referati studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV – a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	**Obavezna** 1. Janson, Horst Waldemar, Anthony F. Janson (2003) Povijest umjetnosti. Dopunjeno izdanje. Varaždin, Stanek. [prema djelu H. W. Jansona Povijest umjetnosti /History of art: a survey of the major visual arts from the dawn of history to the present day, prvo izdanje 1962.] 2. Hartt, Frederik, David G. Wilkins (1995) History of Italian Renaissance Art. H. N. Abrams. 3. Murray, Peter & Linda (1995) The art of the renaissance. London, Thames and Hudson. 4. Murray, Linda (2003) The high renaissance and mannerism: Italy, the North and Spain, 1500-1600. London, Thames & Hudson 5. Bazin, Germain (1966) Barok i rokoko. Beograd, Jugoslavija. 6. Held, Julius, Posner, Donald (1971) 17th and 18th century art : baroque painting, sculpture, architecture, Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall; New York: H. N. Abrams, 7. Baroque, architecture, sculpture, painting (priredio R. Tolman) (2004) Köln, Tandem Verlag GmbH.
	Dodatna 1. Blunt, Anthony (2004) Umetnička teorija u Italiji 1450-1600. Beograd, Clio. 2. Vasari, Giorgio (2000) Životi slavnih slikara, vajara i arhitekata. Beograd, Libretto, NE&BO. 3. Wölfflin, Heinrich (1969) Klasična umjetnost. Zagreb, Matica hrvatska. [Prijevod djela: Die klasische Kunst: eine Einfuehrung in die italienische Renaissance, prvo izdanje 1899.] 4. Venturi, Lionello (1957) Od Giotta do Chagala. Zagreb, Mladost.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

<table>
<tr><td>Odsjek</td><td colspan="5">Katedra za historiju umjetnosti</td></tr>
<tr><td>Naziv kolegija/ nastavnog predmeta</td><td colspan="5">Islamska umjetnost II</td></tr>
<tr><td>Šifra/kod</td><td>FIL HUM 218</td><td>Status (obavezni ili izborni)</td><td>obavezni</td><td>ECTS</td><td>4 ECTS</td></tr>
<tr><td>Ciklus studija</td><td>1.</td><td>Semestar</td><td>IV</td><td>Ak. godina</td><td>2019/2020.</td></tr>
<tr><td>Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta</td><td colspan="5">Nema</td></tr>
<tr><td>Jezik izvođenja nastave</td><td colspan="5">bosanski, hrvatski, srpski, engleski</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Nastavnik</td><td>Ime i prezime</td><td colspan="4">doc. dr. sc. Haris Dervišević</td></tr>
<tr><td>Kontakt podaci</td><td>Kabinet: 131
E-mail:
haris.dervisevic@ff.unsa.ba
Telefon: 033 253 250</td><td>Termin konsultacija</td><td colspan="2">Pon: 13.oo-15.oo
Sri. 8.oo-9.oo
10.oo-12.oo</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Saradnik</td><td>Ime i prezime</td><td colspan="4">Andrea Mekić, MA</td></tr>
<tr><td>Kontakt podaci</td><td>Kabinet: 131
E-mail:
andrea.mekic@ff.unsa.ba
Telefon: 033 253 250</td><td>Termin konsultacija</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Sedmični broj kontakt sati</td><td colspan="5">predavanja: 2 seminar: vježbe: 2</td></tr>
<tr><td>Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta</td><td colspan="5">Predmet obuhvata islamsku umjetnost od dolaska Mongola na područje Bliskog Istoka te njihovim zauzimanjem Bagdada 1258. godine, kada skoro istovremeno na velika vrata historije ulazi nova dinastija Osmanlija. Student se upoznaje sa stvaralaštvom Mogula, Safavida i Osmanlija, ali i s modernim i savremenim tendencijama u islamskoj umjetnosti.</td></tr>
<tr><td>Cilj kolegija/ nastavnog predmeta</td><td colspan="5">Cilj predmeta je upoznavanje s djelima islamske umjetnosti i arhitekture u periodu od 13. stoljeća pa sve do danas. Predstaviće se različiti vidovi islamske umjetnosti kao što su arhitektura, keramika, kaligrafija, umjetnost tekstila i metala, te umjetnost ukrašavanja rukopisa. Predviđen je kratak uvid u historijska zbivanja i društvene okolnosti koje su uticale na razvoj umjetnosti.</td></tr>
<tr><td>Ishodi učenja</td><td colspan="5">Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati i tumačiti stilske odlike, rječnik te estetiku određenih perioda.</td></tr>
</table>

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	**Uvod**
2.	**Historija Mogula** **Arhitektura Mogula**
3.	**Mogulsko knjiško slikarstvo**
4.	**Historija Safavida**
5.	**Arhitektura Safavida**
6.	**Safavidsko knjiško slikarstvo i umjetnost tepiha**
7.	**Sarajevski fragmenti safavidskih tepiha**
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	**Historija Osmanlija**
10.	**Osmanska arhitektura**
11.	**Mimar Sinan i Bosna**
12.	**Osmansko knjiško slikarstvo, Nasuh Matrakči**
13.	**Savremena islamska umjetnost**
14.	**Fatamorgana islamske umjetnosti**
15.	**Repeticija i diskusija**
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17. 18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, referati studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Referat	10	10%
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%
4.	Polusemestralna pismena provjera	30	30%
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%
	Ukupno: 100 bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po slijedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Referat (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusemestralna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).

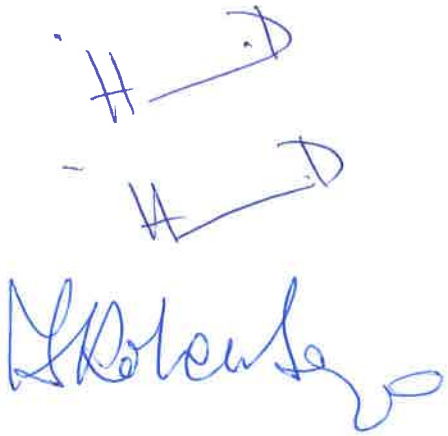
NAPOMENA:

Referat, upute:

1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi.
2. Referat ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove.
3. Referat treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument).
4. Referat treba biti s proredom 1,5.
5. Referat treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine).
6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji.
7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije.
8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su

	dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html **Polusemestralni pismeni ispit** održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra. **Završni usmeni ispit** održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra. **Na popravnom ispitnom roku** studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	**Obavezna** 1. Ahunbay, Zeynep. "Djela graditelja Sinana: za Bosnu i za osmanske državnike bosanskog porijekla", u: *Baština*, V, Sarajevo: 231-247. 2. *Islamska umjetnost i arhitektura*, Markus Hattstein i Peter Delius (ur.). Sarajevo, Libris, 2010. 3. Otto-Dorn, Katharine. *Islamska umetnost*. Novi Sad, Bratsvo jedinstvo, 1971. 4. Rice, David Talbot. *Islamska umetnost*, Beograd, Jugoslavija, 1968. 5. Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom, „The Mirage of Islamic Art: Reflections on the Study of an Unwieldy Field", *The Art Bulletin*, 85:1 (Mar., 2003), 152-184. (Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom (prev. Aida Abadžić Hodžić), „Fatamorgana islamske umjetnosti: Razmišljanja o proučavanju jedne opsežne oblasti (I)", *Novi Muallim*, 36 (2008), 43-53;Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom (prev. Aida Abadžić Hodžić), „Fatamorgana islamske umjetnosti: Razmišljanja o proučavanju jedne opsežne oblasti (II)", *Novi Muallim*, 37 (2008), 61-74; Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom (prev. Aida Abadžić Hodžić), „Fatamorgana islamske umjetnosti: Razmišljanja o proučavanju jedne opsežne oblasti (III)", *Novi Muallim*, 38 (2008), 88-96; Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom (prev. Aida Abadžić Hodžić), „Fatamorgana islamske umjetnosti: Razmišljanja o proučavanju jedne opsežne oblasti (IV)", *Novi Muallim*, 39 (2008), 103-116.) 6. Zbirka tekstova i vizualnog materijala

	Dodatna 1. Brend, Barbara. *Islamic Art*. Cambridge: Harvard University Press, 1991. 2. Ettinghausen, Richard, Oleg Grabar, Marilyn Jenkins-Madina. *Islamic Art and Architecture, 650-1250*. Yale University Press, 2003. 3. Mozzati, Luka. *Islamska umjetnost : arhitektura, slikarstvo, kaligrafija, keramika, stakla, tepisi*. Sarajevo : Zagreb, Šahinpašić; Beograd, Karupović, 2010. 4. Stierlin, Henri. *Islam: from Baghdad to Cordoba : early architecture from the 7th to the 13th century*. Köln, Taschen, 2009.
Napomene	

Staviti logo Fakulteta

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Muzeologija				
Šifra/kod	FIL HUM 540	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2019/2020
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E-mail:asjamandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar__0_____; vježbe__0_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Određenje pojma i predmeta istraživanja. Historijski pregled razvitka muzeja i galerija. Muzeologija i muzeografija. Tipovi muzeja. Muzejska uloga i funkcija. Prikupljanje, klasifikacija i izlaganje muzejskih objekata (naglasak je na umjetničkim djelima). Čuvanje, restauracija i preventivna konzervacija umjetničkih djela. Edukativna djelatnost muzeja i odnos s publikom. Izložba kao medij komunikacije, tipovi izložbi, evaluacija, edukativna animacija. Spektakularizacija muzeja: muzej kao shopping centar, blockbuster izložbe, Bilbao efekt i senzacionalna arhitektura. Posjeta muzeju i galeriji u cilju upoznavanja s praktičnim aspektima muzejskog djelovanja, kao i izazovima rada u muzejskim, galerijskim i uopće kulturnim institucijama u kompleksnom bosanskohercegovačkom društvenom, političkom i kulturnom okruženju.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente s osnovnom muzeološkom terminologijom i temama prisutnim u savremenoj muzeologiji. Kolegij će se baviti i aktuelnim pitanjima s kojim se susreću muzeji danas (spektakularizacija muzejskih postavki i izložbi, korporacijsko sponzorstvo, pitanja restitucije i repatrijacije...). Kroz posjete muzejima i galerijama studenti će se upoznati s praktičnim aspektima muzejskog rada.				
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da usvoje novu terminologiju, da razumiju osnovne aspekte muzejske djelatnosti, kao i da se osposobe da kritički promišljaju položaj, status i načine djelovanja muzejskih institucija u kompleksnom bosanskohercegovačkom društveno, političkom i kulturnom okruženju.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1. 24-28.02.	Uvod: muzej, muzeologija, muzeografija
2. 2-6.03.	Od kabineta čudesa do prvih javnih muzeja: historijski pregled razvitka muzeja i galerija
3. 9-13.03.	Muzejska funkcije
4. 16-20.03.	Prikupljanje, klasifikacija i izlaganje muzejskih objekata
5. 23-27.03.	Čuvanje, restauracija i preventivna konzervacija umjetničkih djela.
6. 30.03-3.4.	Izložba kao medij komunikacije: tipovi izložbi
7. 6-10.04.	Muzeji i publika
8. 13-17.04.	Provjera znanja studenata
9. 20-24.04.	Definicija obrazovne funkcije muzeja i njena uloga u savremenom društvu
10. 27.04-1.5.	Znanstvena funkcija muzeja
11. 4-8.05.	Muzejska arhitektura
12. 11-15.05.	Restitucija i repatrijacija
13. 18-22.05.	Spektakularizacija muzeja i fenomen *blockbuster* izložbi
14. 25-29.05.	Upravljanje muzejskim zbirkama
15. 1-5.06.	Pitanje statusa, pozicije i organizacije muzejskih ustanova u Bosni i Hercegovini
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

8-14.06.	
17.	Završni ispit za studente I. I II. ciklusa po Bolonjskom procesu
15-19.06.	
18.	
22-25.06.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija Posjete muzejima i galerijama
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost na nastavi 10%	10	10%
2.	Seminar 20%	30	30%
3.	Polusemestralni ispit 20%	30	30%
4.	Završni ispit 40%	30	30%
	Ukupno: ___100___bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Pismena provjera znanja (test) za polusemestralnu provjeru znanja i završni ispit
- Prezentacija (15 minuta) na zadatu temu
- Aktivno sudjelovanje na nastavi

Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova

Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura	*Obavezna* 1. Gob, A., Drouguet N. (2007) Muzeologija: Povijest, razvitak, izazovi današnjice. Zagreb: Antibarbarus 2. Maroević, Ivo (1993) Uvod u muzeologiju. Zagreb: Zavod za informacijske studije. 3. McClellan, Andrew (2007) The Art Museum: From Boulee to Bilbao. Berkeley,CA, London: University of California Press (odabrana poglavlja). 4. Žilber, Klod (ur.) (2005) Muzeji i publika. Beograd: Clio. (str. 5-33). 5. Zbornik tekstova
	Dodatna 1. The Educational Role of the Museum. (2001) Hooper-Greenhil, Eilean, (ur). London, New York: Routledge. 2. The New Museology (2000) Peter Vergo, Peter. London, Reaktion Book. 3. Muzeji koji privlače pažnju. (2010) Oliva, A. Bonito. Beograd, Clio
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Teorija umjetnosti				
Šifra/kod	FIL HUM 340	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	2. ciklus	Semestar	ljetni	Ak. godina	2019/2020.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Van. prof. dr. Senadin Musabegović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 141 E-mail:senomusa@yahoo.com Telefon:033 253163	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _4_____; seminar_____; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Sadržaj predavanja je historijska i metodološka analiza, pojmova, funkcija, koncepta iz teorije vizuelne umjetnosti. Kolegij se sastoji od predavanja i diskusija na nastavi (60) sati. Sadržaj predavanja je historijska i metodološka analiza pojmova, funkcija, koncepata iz teorije umjetnosti. Teorijski problemi umjetnosti povezani su i s problemom umjetničkog djela kao „otvorene forme",čije značenje nije monolitno, holističko, već se može analizirati iz mnoštva historijskih, socijalnih i političkih uticaja. Naime, kako pronaći interdisciplinarni okvir, otvorenu formu, za različite teorije i koncepte, koji nije zasnovan na sintezi, već na komunikaciji. I ako savremena umjetnost, koja provocira, začuđuje, koristi teoriju, da li to znači da i sama teorija može postati umjetničko djelo? U prvoj polovini kolegija predavanja i diskusije će se fokusirati na početke historije umjetnosti, da bi studenti mogli da se uključe u pitanja i strategije nove historije umjetnosti i teorijske praksu koja će se obrađivati u drugoj polovini kolegija				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je ovoga kolegija stjecanje znanja o temeljnim modelima moderne i savremene teorije i kritike likovnih umjetnosti, osposobljavanje za primjenu				

	općih znanja iz teorije umjetnosti, likovne kritike i vizualne kulture, stjecanje osnovnih znanja o institucionaliziranim oblicima funkcioniranja historijsko umjetničke prakse (akademije, muzeji, galerije, izložbe, tržište umjetnina, časopisi)
Ishodi učenja	Studentima će se omogućiti razumijevanje osnovnih problema i termina teorije umjetnosti kao što su: formalizam i stil, ikonografija, kontekstualni pristupi, feminizam, biografija i autobiografija, strukturalizam i poststrukturalizam, dekonstrukcija, psihoanaliza, socijalna istorija umjetnosti i postkolonijalna teorija.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Počeci historije umjetnosti
2.	Umjetnost kao istorija: Johan Joachim Winkelmann i Alois Riegl
3.	Problem stila: Ernst Gombrich, Meyer Shapiro
4.	Osnovni pojmovi istorije umjetnosti: Heinrich Wölfflin
5.	Formalizam: Konrad Fiedler i Roger Fry
6.	Ikonološka analiza: Erwin Panofsky
7.	Istorija Estetike: odabrani tekstovi iz istoimene knjige Gilberta Kuhna
8.	Provjera znanja studenata
9.	Osnove kritičke teorije: Walter Benjamin, Theodor Adorno, Max Horkheimer, Siegfried Kracauer
10.	Problem avant-garde (Peter Bürger i Clement Greenberg)
11.	Feminizam i psihoanaliza (Freud, Jung, Lacan)
12.	Dekonstrukcija (J. Derrida)
13.	Postkolonijalna teorija, problem "drugog" Smrt autora: Michel Foucault i Roland Barthes

14.	Teorija postmodernizma (Craig Owens, Frederic Jameson, ...)
15.	Diskusija
16.	Priprema za ispit
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari, interaktivna nastava
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	učešće na nastavi	20	20%
2.	Polusemestralni ispit	20	20%
3.	Seminarski rad	20	20%
4.	Završni ispit	40	40%
5.			
	Ukupno: _100____bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Aktivno sudjelovanje na nastavi
- Seminarski rad
- Usmena i pismena provjera znanja

Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura	*Obavezna* 1. Gombrich, Ernst (1984) Umjetnost i iluzija (odabrana poglavlja). Beograd: Nolit. 2. Kun, Gilbert (1969) Istorija estetike (odabrana poglavlja). Beograd: Kultura. 3. Panofsky, Erwin (1975) Ikonološke studije. Beograd: Nolit. 4. Winkelmann, Johann Joachim (1996) Istorija drevne umetnosti. Novi Sad. 5. Wölfflin, Heinrich (1974) Osnovni pojmovi istorije umjetnosti.Sarajevo: Veselin Masleša. 6. Zbirka tekstova iz teorije umjetnosti.
	Dodatna 1. Bartes, Roland (1977) Image, Music,Text. New York: Hill and Wang. 2. Blunt, Anthony (2004) Umjetnička teorija u Italiji 1450-1600. Beograd: Clio. 3. Benjamin, Walter (1986.) Estetički ogledi. Zagreb: Suvremena misao. 4. Kultermann, Udo (2002) Povijest povijesti umjetnosti. Zagreb. 5. Grojs, Boris (2011) Umjetnost utopijeBeograd: Plavi krug 6. Buck -Morrs, Susan (2005) Svet snova i katastrofa. Beograd: Circulus 7. Foster, Hal (1996) The Return of the Real.Cambridge: The MIT Press 8. Clark, T.J.(1984) The Painting of Modern Life. New Jersy: Princeton University Press. 9. Simmel, Georg (1992) Rembrandt. Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 10. Deleuze, Gilles (2003) Francis Bacon: the Logic of Sensation. London: Continuum. 11. Nochlin, Linda (1971) Realism. London: Penguin Books.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU-KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	UMJETNOST U BOSNI I HERCEGOVINI U 20. STOLJEĆU				
Šifra/kod	FIL HUM 3211	Status (obavezni ili izborni)	obavezan	ECTS	
Ciklus studija		Semestar	VI	Ak. godina	2019/20.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof dr Aida ABADŽIĆ HODŽIĆ, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:131 E-mail:aida.abadzic-hodzic@ff.unsa.ba Telefon:033/253-250	Termin konsultacija	Ut 14-17h Sri 15-16h Čet 15-16h	
Suradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar_____; vježbe___1____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Prilike, kretanja, ličnosti, pravci, stilovi u umjetnosti, arhitekturi i dizajnu u BiH u 20.stoljeću. Počeci moderniteta i prodori stilskih avangardi – umjetnost između dva svjetska rata – umjetnost nakon Drugog svj. rata – modernizam i postmodernizam u bh. umjetnosti i arh.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Kritička analiza i interpretacija bh. umjetnosti 20. stoljeća u društveno-političkom kontekstu				
Ishodi učenja	Znanje: usvajanje temeljnih pojmova Vještine: sposobnost kritičke analize izvora Kompetencije: analiza umj.djela iz predmetnog razdoblja				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Historijske, društvene i umjetničke prilike u BiH krajem 19. stoljeća
2.	Slikarstvo u BiH u drugoj pol. 19.st. Strani slikari na prostoru BiH. Značaj i uloga časopisa „Nada“ (1895-1903). Prve slikarske škole i izložbe u BiH
3.	Historicizam u arhitekturi BiH na prijelazu stoljeća. Evropska arhitektura predmetnog razdoblja. Historicizam i orijentalizam
4.	Od historicizma ka secesiji u arhitekturi BiH – prvi dio
5.	Od historicizma ka secesiji u arhitekturi BiH. Bosanski slog.
6.	Bh slikari, grafičari i kipari na evropskim likovnim akademijama: od akademizma do moderniteta. Pojava domaćih umjetnika
7.	Bh slikari i refleksije evropskih avangardi?
8.	**POLUSEMESTRALNI ISPIT**
9.	Period između dva rata: Društvo umjetnika 1919-1923. Prva umjetnička kolonija u Blažuju. Likovna i kulturno-prosvjetna društva. Socijalna i angažirana umjetnost 20ih i 30ih godina 20.stoljeća. Prilike u evropskoj umjetnosti između dva rata.
10.	Umjetnost NOB. Soc-realizam. 1950e i 1960e u umjetnosti BiH – skulptura, slikarstvo, grafika. Bh. umjetnost i poslijeratni modernizam
11.	Slikarstvo Voje Dimitrijevića i Ismeta Mujezinovića
12.	BH. arhitektura nakon Drugog svjetskog rata
13.	Kulturno-umjetničke prilike sedme i osme decenije
14.	BH. grafika 1960ih i 70ih godina. Elementi postmoderniteta u bh. umjetnosti
15.	1970e i 1980e u bh. likovnoj umjetnosti. Nove likovne grupe

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja. Analize. Posjete tematskim izložbama i zbirkama.
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Polusemestralni ispit	40	40
2.	Završni ispit	50	50
3.	Prisustvo, aktivnost	10	10
4.			
5.			
	Ukupno:	100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Pristupanjem polusemestralnom i završnom ispitu
- Učestvovanjem u analizama i diskusijama na predavanjima

Napomena:

Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura	*Obavezna* 1. Grupa autora. *Umjetnost BiH 1984-1923* (Sarajevo,1978) *Umjetnost BiH 1924-1945* (Sarajevo, 1985) *Umjetnost BiH 1945-1974* (Sarajevo, 1975) *Umjetnost BiH 1974-1984* (Sarajevo, 1984) 2. Mladenović, Ljubica (1982), *Građansko slikarstvo u Bosni i Hercegovini u 19. veku,* Sarajevo 3. Krzović, Ibrahim (1987), *Arhitektura BiH 1878-1918.* Sarajevo 4. Štraus, Ivan (2101), *99 arhitekata sarajevskog kruga 1930-1991*, Sarajevo 5. Abadžić Hodžić, Aida (2011), *BH grafika 20. stoljeća: šezdesete i sedamdeset godine 20. stoljeća u kontekstu evropskog moderniteta i postmoderniteta,* Sarajevo 6. Abadžić Hodžić, Aida (2014), *Selman Selmanagić i Bauhaus,* Sarajevo
	Dodatna Krzović, Ibrahim (2004) *Arhitektura secesije u BiH.* Edicija „Kulturno naslijeđe". Sarajevo. Dimitrijević, Branka (2007), *Arhitekt Karl Parzik- vrijeme, život i djelo* BOŽIĆ, Jelena (2006), *Arhitekt Josip Vanacaš*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva RS, Istočno Sarajevo HRASNICA, Mehmed (2002), *Arhitekt Josip Pospišil – život i djelo*, Arhitektosnki fakultet, Sarajevo Vujković, Sarita (2010), *U građanskom ogledalu: Identiteti žena bosanskohercegovačke građanske kulture (1878–1941),* MSU Banja Luka / KC Beograd
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodologija naučnog rada u historiji umjetnosti				
Šifra/kod	FIL HUM 430	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	2.	Semestar	II	Ak. godina	2019/2020.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Pon: 13.oo-15.oo Sri. 8.oo-9.oo 10.oo-12.oo	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2	seminar: 1	vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Naučno mišljenje, spoznajni procesi i institucije u historiji umjetnosti: predmeti i područja istraživanja, problemi u istraživanju, problemi u prezentaciji, problemi u objavljivanju, zaštiti i tretiranju historijsko – umjetničkog naslijeđa. Konteksti istraživanja u historiji umjetnosti. Izvori za istraživanja u historiji umjetnosti. Tok i metodologija istraživanja u historiji umjetnosti. Priprema pisane forme istraživanja za objavljivanje u području historije umjetnosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata s osnovnim oblicima i principima stručnog i naučnog rada u području historije umjetnosti, te s razvojem i dosezima historije umjetnosti u Bosni i Hercegovini. Cilj izučavanja predmeta predstavlja i upoznavanje s razvojem institucija i oblika i metodologije rada u području historije umjetnosti u Bosni i Hercegovini. Poseban cilj predstavlja razvijanje etike u stručnom i naučnom radu.				
Ishodi učenja	Priprema pisane forme istraživanja za objavljivanje u području historije umjetnosti.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	**Uvod**
2.	**Odeđivanje predmeta, predmetna područja historije umjetnosti**
3.	**Utvrđivanje predmeta, Utvrđivanje stanja skulptura i slika**
4.	**Forma, struktura, stil** **Sadržaj i smisao**
5.	**Djelo u kontekstu** **Umjetnost i društvo**
6.	**Feminizam i *Gender Studies***
7.	**New Art History** **Historija umjetnosti i srodne discipline**
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	**Rad, metoda, djelo; Izbor teme; Traganje za dokumentacijom** **Prikupljanje, organizacija i raspored prikupljene građe**
10.	**Historijski muzej Bosne i Hercegovine**
11.	**Muzej književnosti Bosne i Hercegovine**
12.	**Muzej ratnog djetinjstva**
13.	**Redigovanje rukopisa; Dokumentarna podloga rukopisa;** **Stilske odlike, Tehnička obrada**
14.	**Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine**
15.	**Repeticija i diskusija**
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17. 18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Referat	10	10%
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%
4.	Polusemestralna pismena provjera	30	30%
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%
	Ukupno: 100 bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po slijedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Referat (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusemestralna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).

VREDNOVANJE ZNANJA STUDENATA: Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom uporedivim sa ECTS skalom ocjenjivanja kako slijedi:
a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E) - zadovoljava minimalne kriterije, nosi 55-64 boda;
f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne kriterije, manje od 55 bodova.

	NAPOMENA: **Referat, upute:** 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Referat ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Referat treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc" dokument). 4. Referat treba biti s proredom 1,5. 5. Referat treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html **Polusemestralni pismeni ispit** održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra. **Završni usmeni ispit** održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra. **Na popravnom ispitnom roku** studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	*Obavezna* 1. Hans Belting, Heinrich Dilly, Wolfgang Kemp, Willibald Sauerländer, Martin Warnke (ur.), Uvod u povijest umjetnosti. Zagreb: Fraktura, 2007. [1986.] 2. The Art of Art History, ed. by D. Preziosi, Oxford History of Art, Oxford University Press, London, 2009. [1998.], 488-503.

	3. Šamić, Midhat. *Kako nastaje naučno djelo – uvođenje u metodologiju i tehniku naučno-istraživačkog rada. Opšti pristup*. Sarajevo, 1990. 4. Frederick Antal, „Remarks on the Method of Art History I", u: *The Burlington Magazine*, 551/XCI, London, The Burlington Magazine Publications, (Feb., 1949), 49-52; 5. Frederick Antal, „Remarks on the Method of Art History II", u: *The Burlington Magazine*, 552/XCI, London, The Burlington Magazine Publications, (Mar., 1949), 73-75. 6. John Murdoch, "Attribution and the Claim to Objectivity", u: *International Journal of Cultural Property* (IJCP), 2/II, New York, Berlin, Walter de Gruyter & Co, 1993., 319-334. 7. Michael R. Orwicz, *Critical Discourse in the Formation of a Social History of Art: Anglo-American Response to Arnold Hauser*, u: *Oxford Art Journal* 2/VIII, Oxford: Oxford University Press, 1985., str. 52-62
	Dodatna
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Slikarstvo na tlu BiH od 15. stoljeća do 1878. godine				
Šifra/kod	FIL HUM 421	Status	obavezni/izborni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	2.	Semestar	II	Ak. godina	2019/2020.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Pon: 13.oo-15.oo Sri. 8.oo-9.oo 10.oo-12.oo	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1 vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Prvi dio semestra predviđen je za upoznavanje studenata sa osnovnim kaligrafskim stilovima, djelatnostima najznačajnijih kaligrafa, historijskim kontekstom kao i različitim teorijama o islamskoj kaligrafiji. Naročita predavanja biće posvećena umjetnosti islamskog knjigovestva i ebru umjetnosti. Tokom druge polovine semestra studenti će biti upoznati s historijom islamske kaligrafije u Bosni i Hercegovini. Naročito će biti stavljen akcenat na posebne pojave, poput ranih kaligrafa, oživljanja kaligrafije u 18. stoljeću, te postepenom smanjivanju broja umjetnika krajem 19. stoljeća. Pored općeg pregleda studenti će biti upoznati sa stilovima kaligrafije i kaligrafskim školama na tlu Bosne i Hercegovine.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Približiti studentima historiju islamske kaligrafije u Bosni i Hercegovini.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati kaligrafske stilove, biće upoznat s teorijama o islamskoj kaligrafiji, te razvoju islamske kaligrafije u Bosni i Hercegovini.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	**Uvod**
2.	**Stilovi u kaligrafiji, Kaligrafi, derviši i kraljevi**
3.	**Posjeta kaligrafskom ateljeu**
4.	**Veza između islamske umjetnosti i islamske duhovnosti** **Duhovna poruka islamske kaligrafije**
5.	**Fenomenologija islamske kaligrafije**
6.	**Islamsko knjigovestvo, Ebru umjetnost**
7.	**Posjeta ebru ateljeu**
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	**Islamska kaligrafija kod Osmanlija i Turaka** **Izvori i literatura za islamsku kaligrafiju u Bosni i Hercegovini**
10.	**Posjeta Gazi Husrev-begovoj biblioteci**
11.	**Kaligrafska scena Sarajeva u 18. Stoljeću, Fadil-paša Šerifović**
12.	**Posjeta kaligrafskom ateljeu**
13.	**Kaligrafija *fin de siècle*** **Rakim-ef. Islamović i Alija-ef. Faginović**
14.	**Ešref-ef. Kovačević** **Savrmena kaligrafija**
15.	**Repeticija i diskusija**
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17. 18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

<table>
<tr><td>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</td><td>Predavanja, seminari studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije</td></tr>
<tr><td>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</td><td>
Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:
<table>
<tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>Seminar</td><td>10</td><td>10%</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Prisustvo na nastavi</td><td>10</td><td>10%</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>10%</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Polusemestralna pismena provjera</td><td>30</td><td>30%</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Završna usmena provjera znanja</td><td>40</td><td>40%</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr>
</table>
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:
PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po slijedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Seminar (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusemestralna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).

<u>NAPOMENA</u>:
Seminar, upute:

U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi.
Seminar ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove.
Seminar treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument).
Seminar treba biti s proredom 1,5.
Seminar treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine).
Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji.
Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije.
Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita.
Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html

</td></tr>
</table>

	Polusemestralni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra. **Završni usmeni ispit** održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra. **Na popravnom ispitnom roku** studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	**Obavezna** 1. Dervišević, Haris. „Sarajevski kaligrafski kružok između 1878. i 1918.“, u: *Savremene percepcije kulturnog naslijeđa Austro-Ugarske u Bosni i Hercegovini*, ur. Vjekoslava Sanković Simčić. Sarajevo : Nacionalni komitet ICOMOS u Bosni i Hercegovini, elektronsko izdanje, 2016., 33-38. 2. Dervišević, Haris. „Islamska umjetnost u Austro-Ugarskom Carstvu: slučaj islamske kaligrafije u Bosni i Hercegovini“, u: *SOPHOS : časopis mladih istraživača*, Br. 7 (2014). Sarajevo: Filozofski fakultet, ZINK - Znanstveno-istraživački inkubator, 2014., 91-110. 3. Dervišević, Haris. „Ešref Kovačević (1924.-1996.) : kaligrafska ostavština“, u: *Godišnjak BZK "Preporod"*, god. 16 (2016), Sarajevo., 443-453. 4. Gonzalez, Valérie. „The double ontology of Islamic calligraphy: a word-image on a folio from the Museum of Raqqada (Tunisia)“, u: Irvin Cemil Schick (ur.), *M. Ugur Derman Festschrift. Papers presented on the occasion of his sixty-fifth birthday*. Istanbul: Sabanci Universitesi., 2000., 313-340. 5. Hadžimejlić, Ćazim. *Umjetnost islamske kaligrafije*. Sarajevo: Sedam, 2009., 67-103, 121-183. (odabrana poglavlja) 6. Hadžimejlić, Ćazim. *Umjetnost islamskog knjigovestva*. Sarajevo: Sedam, 2011., 24-111. (odabrana poglavlja) 7. Hadžimejlić, Ćazim. *Ebru : Umjetnost slikanja na vodi*, Sarajevo: Sedam, 2014., 19-29, 55-113. (odabrana poglavlja) 8. Nasr, Seyyed Hossein. *Islamska umjetnost i duhovnost*, preveo Edin Kukavica Sarajevo: Lingua Patria, 2005. [*Islamic art and spirituality*, 1987.], 11-47. 9. Schimmel, Annemarie. *Kaligrafija i islamska kultura*. Sarajevo: Ibn Sina, 2014., 31-171. 10. Teparić, Meliha. “Muhamed Fadil - paša Šerifović kao kaligraf - hattat-“, u: *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, sv. 23, br. 37. Sarajevo: Gazi Husrev-begova biblioteka, 2016., 179-196.

	11. Zbirka tekstova i vizualnog materijala
	Dodatna 1. Safwat, Nabil F. i Zakariya, Mohamed U.. *The art of the pen : calligraphy of the 14th to 20th centuries*. London, New York: Nour Foundation in association with Azimuth Editions and Oxford University Press, 1996. 2. Blair, Sheila S.. *Islamic Calligraphy*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2008. 3. Lings, Martin. *Splendours of Qur'an Calligraphy & Illumination*. Liechtenstein: Thesaurus Islamicus Foundation; London: Thames & Hudson, 2005.
Napomene	

Staviti logo Fakulteta

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historijske avangarde i neoavangarde				
Šifra/kod	FIL HUM 411	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2019/2020
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E-mail:asjamandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar__1_____; vježbe__1_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij se prvo bavi definicijom avangarde, pitanjem terminologije — odnosom avangarde i modernizma, zatim Peter Bürgerovom teorijom avangarde u odnosu na izvorno definiranje termina, kao i odnosom marksizma i avangarde, avangarde i masovne kulture – da bi se studenti kasnije upoznavali s manifestacijama avangarde i neoavangarde u slikarstvu, skulpturi, arhitekturi i dizajnu, videoartu, performansu i fotografiji od sredine prve decenije dvadesetog stoljeća do kraja 1960-ih. Predavanja obuhvaćaju umjetničke pokrete kao što su: ekspresionizam, kubizam, futurizam, konstruktivizam, dadaizam, nadrealizam, De Stijl i Bauhaus arhitekturu, pop art, novi realizam, situacionističku internacionalu, Fluxus, konceptualnu umjetnost, bečki akcionizam. Kroz nekoliko predavanja studenti će se upoznati i sa recentnijim derivatima termina avangarda kao što su "postavangarda" ili "retroavangarda" u odnosu na umjetnost od 1980-ih godina do danas.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Kroz kolegij Historijske avangarde i neoavangarde studenti stiču znanja o teorijskim definicijama i pristupima vezanim za termin "avangarda" (i njegove izvedenice tzv. "neoavangarda" i "postavangarda") odnosno o okvirima koje ovaj termin uspostavlja za diskusiju umjetničkih pokreta, inovacija i manifestacija kako u umjetnosti, tako i u fotografiji, videoumjetnosti, performansu, arhitekturi i dizajnu. Studenti će se prvo upoznati s protagonistima, djelima, međusobnim vezama i društvenim kontekstom avangardnih pokreta prve polovice dvadesetog stoljeća da bi kasnije razumjeli pojam neoavangarde, odnosno manifestacije				

	historijskih avangardi na umjetnost 1950-ih i 1960-ih godina. Cilj rada na seminarima je sticanje sposobnosti kritičke analize najznačajnijih teorijskih tekstova o avangardi, kao i tekstova protagonista avangardnih pokreta, njihovih teorijskih eksplikacija, deklaracija, manifesta i programskih načela, koji su relevantni za razumijevanje avangardnih nastojanja. Studenti će se upoznati s historijskim, odnosno teorijskim korištenjem termina avangarda i onim što ga razlikuje od modernizma.
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da usvoje novu terminologiju, da razumiju nove umjetničke pristupe, kao i da se osposobe da mogu kritički promišljati (kroz okvir relevantne teorije).

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1. 24-28.02.	Avangarda/modernizam: pitanja terminologije
2. 2-6.03.	Peter Bürger i definicije avangarde
3. 9-13.03.	Polemika oko Picassovih kolaža: avangarda ili ne?
4. 16-20.03.	Futurizam kao destruktivna avangarda
5. 23-27.03.	Ruska avangardna umjetnost u društveno-političkom kontekstu
6. 30.03-3.4.	Bauhaus i avangarda između dva rata
7. 6-10.04.	Dadaizam i nadrealizam
8. 13-17.04.	Provjera znanja studenata
9. 20-24.04.	Odnos avangarde i masovne kulture (Greenberg, Huyssen)
10. 27.04-1.5.	Veza historijske avangarde i neoavangarde
11. 4-8.05.	Povratak readymade, pojam parodije i citatnosti u umjetnosti 1960-ih
12.	

11-15.05.	Guy Debord i situacionistička internacionala
13. 18-22.05.	Neoavangarda i kulturna industrija: Buchlochova kritika novog realizma
14. 25-29.05.	Status umjetničkog djela (konceptualna »dematerijalizacija« i institucionalna kritika)
15. 1-5.06.	Neoavangarda i slikarstvo
16. 8-12.06.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17. 15.-19.06.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18. 22-26.06.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

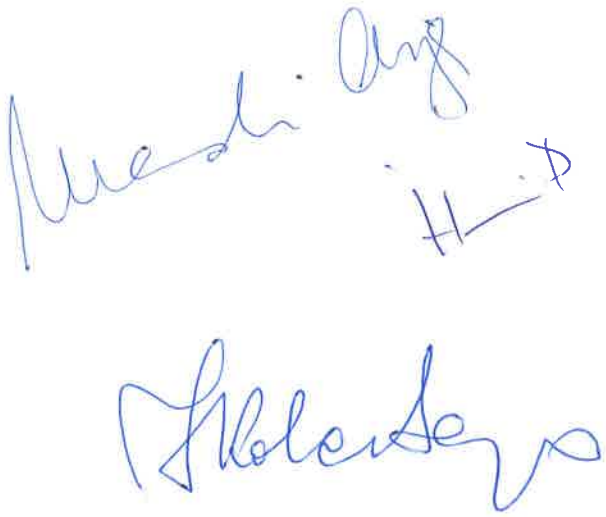
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost na nastavi 20%	20	20%
2.	Seminarski rad 20%	20	20%
3.	Polusemestralni ispit 20%	20	20%
4.	Završni ispit 40%	40	40%
	Ukupno: ___100___bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Aktivno sudjelovanje na nastavi
  Kritičko iščitavanje teorijskih tekstova kroz interaktivni pristup i diskusiju
- Prezentacija (10 minuta) teme i metodologije izrade seminarskog rada
- Seminarski rad (10-15 stranica) na temu koju student samostalno bira
- Usmena provjera znanja

Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova

Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	*Obavezna* 1. Bürger, Peter (1998) Teorija Avangarde. Beograd, Narodna knjiga. 2. Buchloh, Benjamin (2000) Neo-Avantgarde and Culture Industry: Essays on European and American Art from 1955 to 1975. Cambridge, MA: MIT Press. (odabrani eseji) 3. Art Since 1900: Modernism, Antimodernism, Postmodernism (2004) Bois, Y.A., Buchloch, B., Krauss, R., Foster H.(ur.) London: Themes and Hudson. (odabrana poglavlja) 4. Art of the Avant-Gardes (2004) S. Edwards i P.Wood (ur.) Yale University Press. 5. Zbirka teorijskih tekstova, deklaracija, manifesta.
	Dodatna 1. Krauss, Rosalind (1985) The Originality of the Avant-Garde and other Modernist Myths, Cambridge, MA and London: MIT Press. 2. Neo Avant-Garde (2006) David Hopkins (ur.) Amsterdam, New York: Rodopi. 3. Greenberg, Clement (1986) The Collected Essays and Criticism, Volume 1: Perceptions and Judgments, 1939-1944. John O Brian (ur.) Chicago, The University of Chicago Press. 4. Grej, Kamila (1978) Ruski umetnički eksperiment. Beograd, Svet umetnosti. 5. Foster, Hal (1996) The Return of the Real.Cambridge, The MIT Press.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Urbani kontinuiteti i diskontinuiteti u Bosni i Hercegovini od 1. do 16. stoljeća				
Šifra/kod	FIL HUM 451	Status	izborni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	2.	Semestar	II	Ak. godina	2019/2020.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Pon: 13.oo-15.oo Sri. 8.oo-9.oo 10.oo-12.oo	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2	seminar: 1	vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru predmeta izučavaju se antički urbanizam, pojava i razvoj refugija, te fortifikacijskih objekata od kasne antike do kasnog srednjeg vijeka na području Sarajeva. Poseban naglasak stavlja se na tipologiju naselja od ranog do kasnog srednjeg vijeka, t.j. od gradova kao fortifikacijskih, rezidencijalnih i adiministrativnih objekata i središta do naselja urbanih odlika. U navedenom kontekstu proučava se razvoj naselja tipa trg, podgrađe, varoš i grad-varoš, odnosno razvoj naselja od predurbane, preko protourbane i rane urbane do pune urbane faze razvoja Sarajeva. Posebna pažnja posvećuje se izučavanju sadržaja, funkcija, struktura, topografije, tipologije i terminologije antičkih i srednjovjekovnih naselja, te njihovom prostornom rasporedu i gospodarskom razvoju. Značajna pažnja posvećuje se izučavanju ranog osmanskog urbanizma za vrijeme prvih osmanskih namjesnika u Bosni i Hercegovini (15. stoljeće), a koji su ostavili trag na urbano tkivo Sarajeva				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je ukazivanje na kontinuitet naseljenosti na području Sarajeva i kontinuitet arhitektonske djelatnosti od neolita do 15. stoljeća.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati i tumačiti historiju naseljnosti, tipologiju naselja kao i spoznati odlike ranog osmanskog urbanizma na primjeru Sarajeva				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	**Uvod** ▪ Enver Imamović, „Korijeni Sarajeva – prethistorija i antika“, u: Dževad Juzbašić (ur.), *Prilozi historiji Sarajeva* (Sarajevo: Institut za istoriju i Orijentalnit institut), 11-17.
2.	**Prethistorija, antika (Butmir, Glasinac, Soukbunar, Debelo brdo, Zlatište)** ▪ Salmedin Mesihović, „Prapovijesne i protohistorijske gradine Sarajeva“, u: *Znakovi Vremena* (38) (Sarajevo: Ibn Sina, 2007.), 154 – 164. ▪ Franjo Fiala, "Predistorijski nalazi na Sobunaru kod Sarajeva", *GZM* (Sarajevo, 1890.), 212-220.
3.	**Aquae S** ▪ Salmedin Mesihović, „INSCRIPTIONES LATINARVM SARAEVONENSIS“ (sa kratim pregledom naseobinske kulture u antičko doba) – doprinos historiji sarajevskog područja u antičko doba, Historijska traganja I, Institut za historiju, Sarajevo, 2008, 9 – 68. ▪ Esad Pašalić, "Rimsko naselje u Ilidži kod Sarajeva", *GZM* 14 (Sarajevo, 1959.), 113 -134
4.	**Starine po okolini Sarajeva** ▪ Dimitrije Sergejevski, „Arheološki nalazi u Sarajevu i okolici“, GZM 2 (Sarajevo, 1947.), 13-50. ▪ Đoko Mazalić, "Starine po okolini Sarajeva", *GZM* 51 (Sarajevo, 1939.), 15-35.
5.	**Vrutci, Gradac** ▪ Bešlagić, Šefik, *Izvještaj o probnom kopanju na Crkvini kod sela Vrutci 1960-1961. god.*, Glasnik Zemaljskog muzeja, Sarajevo 1982., 87-92. ▪ Glavaš, Tihomir, Preromanička crkva u Vrutcima, Glasnik Zemaljskog muzeja, Sarajevo 1982., 93-122. ▪ Lidija Fekeža, Arheološka istraživanja srednjovjekovnog grada i crkve u selu Gradac kod Hadžića –GZM, Sarajevo, 1989.
6.	**Vidogošća, Dubrovnik, Kotorac** ▪ Pavao Anđelić, „Stara bosanska župa Vidogošća ili Vogošća“, *GZM* 26 (Sarajevo 1971.), 337-346. ▪ Fekeža, Lidija, „Kasnoantičko utvrđenje i crkva na lokalitetu Gradac na Ilinjači u Gornjem Kotorcu kod Sarajeva“, GZM (A) 45 (Sarajevo, 1990.), 155-170. ▪ Filipović S. Milenko, "Dubrovnik u Bosni", *GZM* 26 (Sarajevo, 1924.), 101-104.
7.	**Trgovište, varoš, grad** ▪ Pavao Anđelić, "Trgovište, varoš i grad u srednjovjekovnoj Bosni (Prilog tipologiji naselja)", *GZM 18*, Sarajevo 1963, 179-194.
8.	**Polusemestralna provjera znanja studenata**
9.	**Hodidid** ▪ Bejtić, Alija, "Srednjovjekovni grad Hodidid bio je na Vratniku u Sarajevu", u: *Radovi*, knjiga LXIV, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 20, Sarajevo, 1979, 107-148.

10.	**Postanak Sarajeva** ▪ Behija Zlatar, *Zlatno doba Sarajeva*. Sarajevo: Svjetlost, 1996., 24-38.
11.	**Vakufnama Isa-bega Ishakovića** ▪ Hazim Šabanović, „Dvije najstarije Vakufname u Bosni", u: *Prilozi za orijentalnu filologiju*, br. 2 (Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1951.) 5-38. ▪ Amina Kupusović, „Vakufnama Isa-bega Ishakovića", u: Dževad Juzbašić (ur.), *Prilozi historiji Sarajeva* (Sarajevo: Institut za istoriju i Orijentalnit institut), 47-51.
12.	**Gdje se nalazila Isa-begova tekija** ▪ Ines Aščerić Todd, „Neke napomene o problemima iz historije Isa-begove tekije", *POF* 52-53 (Sarajevo, 2004.), 39-50.
13.	**Prve sarajevske mahale 1** ▪ Vesna Mušeta-Aščerić, *Sarajevo i njegova okolina u XV stoljeću. Između Istoka i Zapada* (Sarajevo, 2005.), 152-180.
14.	**Prve sarajevske mahale 2** ▪ Vesna Mušeta-Aščerić, *Sarajevo i njegova okolina u XV stoljeću. Između Istoka i Zapada* (Sarajevo, 2005.), 181-197.
15.	**Provala Vuka Jajčanina i Stara pravoslavna crkva u Sarajevu** ▪ Dušanka Bojanić, „Dve godine istorije bosanskog krajišta (1479. i 1480) – prema Ibn Kemalu", *POF* 14-15 (Sarajevo, 1969), 33-50. ▪ Boris Nilević, „O postanku stare pravoslavne crkve u Sarajevu", u: *Prilozi historiji Sarajeva, Radovi sa znanstvenog simpozija Pola milenija Sarajeva, održanog 19. do 21. marta 1993. godine* (Sarajevo: Orijentalni institut - Institut za istoriju, Sarajevo 1997.), 61-65.
16.	**Repeticija i diskusija**
17. 18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Seminar	10	10%
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%
4.	Polusemestralna pismena provjera	30	30%
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%
	Ukupno: 100 bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po slijedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Seminar (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusemestralna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).

NAPOMENA:

Seminar, upute:

1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi.
2. Seminar ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove.
3. Seminar treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument).
4. Seminar treba biti s proredom 1,5.
5. Seminar treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine).
6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji.
7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije.
8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita.
9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html

	Polusemestralni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra. **Završni usmeni ispit** održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra. **Na popravnom ispitnom roku** studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	**Obavezna** 1. Anđelić, Pavao. "Trgovište, varoš i grad u srednjovjekovnoj Bosni (Prilog tipologiji naselja)", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* 18, Sarajevo, 1963, 179-194. 2. Anđelić, Pavao. „Stara bosanska župa Vidogošća ili Vogošća", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* 26, Sarajevo, 1971, 337-346. 3. Bejtić, Alija, "Srednjovjekovni grad Hodidid bio je na Vratniku u Sarajevu", u: *Radovi*, knjiga LXIV, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 20, Sarajevo, 1979, 107-148. 4. Bešlagić, Šefik, "Izvještaj o probnom kopanju na Crkvini kod sela Vrutci 1960-1961. god.", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja*, Sarajevo 1982., 87-92. 5. Bojanić, Dušanka. „Dve godine istorije bosanskog krajišta (1479. i 1480) – prema Ibn Kemalu", u: *Prilozi za orijentalnu filologiju*, br. 14-15, Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1969, 33-50. 6. Fekeža, Lidija, „Kasnoantičko utvrđenje i crkva na lokalitetu Gradac na Ilinjači u Gornjem Kotorcu kod Sarajeva", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* (A) 45, Sarajevo, 1990, 155-170. 7. Fekeža, Lidija. „Arheološka istraživanja srednjovjekovnog grada i crkve u selu Gradac kod Hadžića", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* 42/43, Sarajevo, 1989, 165-187. 8. Fiala, Franjo. "Predistorijski nalazi na Sobunaru kod Sarajeva", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* (Sarajevo, 1890.), 212-220. 9. Filipović, Milenko S., "Dubrovnik u Bosni", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* 26, Sarajevo, 1924, 101-104. 10. Glavaš, Tihomir. „Preromanička crkva u Vrutcima", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja*, Sarajevo 1982., 93-122. 11. Imamović, Enver. „Korijeni Sarajeva – prethistorija i antika", u: Dževad

	Juzbašić (ur.), *Prilozi historiji Sarajeva* (Sarajevo: Institut za istoriju i Orijentalnit institut), 11-17. 12. Kupusović, Amina. „Vakufnama Isa-bega Ishakovića“, u: Dževad Juzbašić (ur.), *Prilozi historiji Sarajeva*, Sarajevo: Institut za istoriju i Orijentalnit institut, 47-51. 13. Mazalić, Đoko. "Starine po okolini Sarajeva", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* 51 (Sarajevo, 1939.), 15-35. 14. Mesihović, Salmedin. „INSCRIPTIONES LATINARVM SARAEVONENSIS“ (sa kratim pregledom naseobinske kulture u antičko doba) – doprinos historiji sarajevskog područja u antičko doba, Historijska traganja I, Institut za historiju, Sarajevo, 2008, 9 – 68. 15. Mesihović, Salmedin. „Prapovijesne i protohistorijske gradine Sarajeva“, u: *Znakovi Vremena* (38) (Sarajevo: Ibn Sina, 2007.), 154 – 164. 16. Mušeta-Aščerić, Vesna. *Sarajevo i njegova okolina u XV stoljeću. Između Istoka i Zapada*, Sarajevo: Sarajevo Publishing, 2005, 152-180. 17. Nilević, Boris. „O postanku stare pravoslavne crkve u Sarajevu“, u: *Prilozi historiji Sarajeva, Radovi sa znanstvenog simpozija Pola milenija Sarajeva, održanog 19. do 21. marta 1993. godine*. Sarajevo: Orijentalni institut - Institut za istoriju, Sarajevo 1997, 61-65. 18. Pašalić, Esad. "Rimsko naselje u Ilidži kod Sarajeva", u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* 14 (Sarajevo, 1959.), 113 -134. 19. Sergejevski, Dimitrije. „Arheološki nalazi u Sarajevu i okolici“, u: *Glasnik Zemaljskog muzeja* 2 (Sarajevo, 1947.), 13-50. 20. Šabanović, Hazim. „Dvije najstarije Vakufname u Bosni“, u: *Prilozi za orijentalnu filologiju*, br. 2, Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1951, 5-38. 21. Todd, Ines Aščerić. „Neke napomene o problemima iz historije Isa-begove tekije“, *Prilozi za orijentalnu filologiju*, br. 52-53, Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 2004, 39-50. 22. Zlatar, Behija. *Zlatno doba Sarajeva*. Sarajevo: Svjetlost, 1996, 24-38. 23. Zbirka tekstova i vizualnog materijala
	Dodatna 1. Bublin, Mehmed. *Gradovi Bosne i Hercegovine. Milenijum razvoja i godine urbicida – The cities of Bosnia and Herzegovina. A Millenium of Developoment and the Years of Urbicide*. [dvojezično bosanskoenglesko izdanje]. Sarajevo, 1999. 2. *Ilidža*, ur. Mirza Hasan Ćeman, Sarajevo: Općina Ilidža (2. izd.), 2004. 3. Kovačević-Kojić, Desanka. *Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države*. Sarajevo, 1978. 4. Pašalić, Esad. *Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo, 1960. 5. *Urbano biće Bosne*. Zbornik radova. Sarajevo: Institut za istoriju i Međunarodni centar za mir, 1995.
Napomene	

Staviti logo Fakulteta

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Muzejska teorija i praksa				
Šifra/kod	FIL HUM 540	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	3
Ciklus studija	drugi ciklus	Semestar	ljetni	Ak. godina	2019/2020
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E-mail:asjamandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar__1_____; vježbe__1_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenta s osnovama muzejske teorije i prakse u kontekstu muzeja umjetnosti. Teorijski dio nastave bavi se pitanjima savremene muzeološke misli, odnosom s historijom i teorijom umjetnosti, kulturalnim studijima, filozofijom i drugim srodnim disciplinama. Studenti će se upoznati s temama kao što su: "muzej umjetnosti kao ritual;" Foucault efekat u muzejskim studijama; spektakularizacija muzejske arhitekture, stalnih postavki i izložbi (fenomen *blockbuster* izložbi); muzej umjetnosti kao tržni centar; razvoj muzeja u odnosu na kreativne ekonomije i ekonomije zasnovane na znanju. Kolegij će se baviti i pitanjima društvene uloge i funkcije muzeja: na koji način muzej preuzima odgovornost javne istraživačke, izlagačke i edukativne ustanove. Praktični dio nastave za školsku 2019/2020 godinu fokusirat će se na odabrane poslove vođenja umjetničke zbirke (*registrar*).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je kolegija upoznati studente sa specifičnim funkcijama djelatnosti u muzejima umjetnosti, od izlagačke, edukativne, konzervatorske, do menadžmenta muzejskih kolekcija (obrada, katalogizacija, deponovanje, pakovanje, izvoz umjetničkih djela), odnosa s javnošću i marketinga u muzeju. Kroz praktično iskustvo (vježbe), koje će se organizirati u prostorijama muzeja, studentima će se omogućiti da primjenjuju teorijska znanja na konkretnim praktičnim zadacima.				
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da razumiju osnovne aspekte muzejskog rada, kao i da se osposobe da mogu kritički promišljati status, poziciju i djelovanje muzeja u kompleksnom bosanskohercegovačkom društvenom i kulturnom kontekstu.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1. 24-28.02.	Misija i funkcija muzeja: teorijska razmatranja
2. 2-6.03.	Prikupljanje i izlaganje (historijski pregled) i kritički osvrt na recentniju muzejsku praksu
3. 9-13.03.	Savremeni pristupi pri koncepciji stalnih muzejskih postavki
4. 16-20.03.	Definiranje projekata za praktični dio nastave
5. 23-27.03.	Komercijalizacija muzeja: muzej kao *shopping centar*, arhitektura spektakla, *blockbuster* izložbe
6. 30.03-3.4.	Javna uloga i funkcija muzeja— odnos prema društvenoj zajednici
7. 6-10.04.	Muzeji i publika: Istraživanje muzejske publike i evaluacija programskih aktivnosti
8. 13-17.04.	Provjera znanja studenata
9. 20-24.04.	Izazovi muzejske edukacije
10. 27.04-1.5.	Foucault efekt u muzejskim studijama
11. 4-8.05.	Od kritike muzejskih institucija do institucionalizacije kritike
12. 11-15.05.	Problem funkcioniranja muzeja u BiH: analiza studija slučaja
13. 18-22.05.	Restitucija i repatrijacija: pitanja povrata umjetnina u Bosni i Hercegovini
14. 25-29.05.	Vođenje muzejskih zbirki: savremeni pristupi i izazovi
15. 1-5.06.	Praktični dio nastave: prezentacije
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

8-14.06.	
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija Praktična nastava u muzeju
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost na nastavi	20	20%
2.	Izvještaj o praktičnom radu	20	20%
3.	Polusemestralni ispit	20	20%
4.	Završni ispit	40	40%
	Ukupno: ___100___bodova		100%

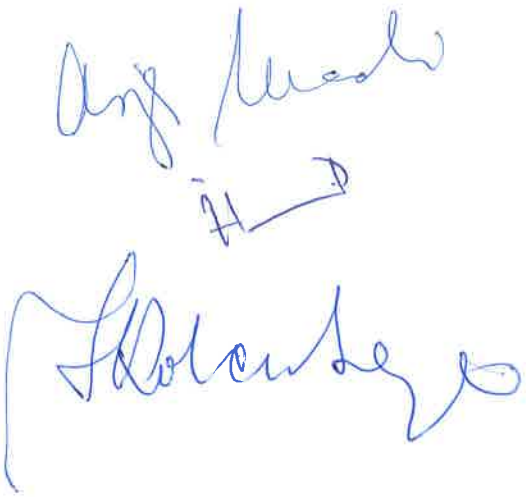
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Aktivno sudjelovanje na nastavi
  Kritičko iščitavanje teorijskih tekstova kroz interaktivni pristup i diskusiju
- Prezentacija (10 minuta) praktičnog zadatka i metodologije njegove izrade
- Izvještaj o praktičnom radu (10 stranica)
- Usmena provjera znanja

Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova

Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura	*Obavezna* 1.Art and its Publics (2003) McClellan, Andrew.(ur.), Malden, Ma: Blackwell Pub. (odabrana poglavlja) 2. Grasping the World: the Idea of the Museum (2004) D. Preziosi, C. Farago (ur.) Aldershot: Ashgate Publishing Company (odabrana poglavlja) 3. Mandić, Asja (2014) Izazovi muzejske edukacije. Sarajevo: Dobra knjiga. 4. McClellan, Andrew (2008) The Art Museum: From Boulée to Bilbao. Berkley, CA, London: University of California Press. 5. Savremena umetnost i muzej: kritika političke ekonomije umetnosti (2013) Stojanović, Jelena (ur.) Beograd: Muzej savremene umetnosti.(odabrana poglavlja) 6. Zbornik tekstova
	Dodatna 1. Belcher, Michael (1991) Exhibitions in Museums. Washington DC: Smithsonian Institutions Press 2. Hein, George (2000) Museum in Transition: A Philosophical Perspective Washington, London: Smithsonian Institution Press. 3. Hein, George (1998) Learning in the Museum London, New York: Routledge. 4. Serota, Nicholas (1996) Experience or Interpretation: The Dilemma of Museums of Modern Art. Lodon: Thames and Hudson. 5. Weil, Stephen (2002) Making Museums Matter. Washington and London: Smithsonian Institution Press.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU-KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	**SAVREMENE TEME BH UMJETNOSTI I REGIONALNI KONTEKST**				
Šifra/kod	FIL HUM 524	Status (obavezni ili izborni)		ECTS	
Ciklus studija	DRUGI (MA)	Semestar	X	Ak. godina	2019/20.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof dr Aida ABADŽIĆ HODŽIĆ, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:131 E-mail:aida.abadzic-hodzic@ff.unsa.ba Telefon:033/253-250	Termin konsultacija	Ut 14-17h Sri 15-16h Čet 15-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ____2__; seminar___1____; vježbe____1___				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ličnosti, pravci, tendencije, karakteristike, izložbeni projekti savremene bh likovne umjetnosti, arhitekture i dizajna. Ex-jugoslavenska umjetnost druge pol.20.stoljeća u kontekstu evropske umjetnosti: apstrakcija, enformel, novi mediji, konceptualna umjetnost Umjetnici iz BiH na međunarodnoj savremenoj likovnoj sceni.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Interpretacija savremene umj. BiH u društveno-političkom i kulturnom kontekstu. Umj BiH u regionalnom kontekstu – veze, utjecaji, osobitosti.				
Ishodi učenja	Znanje: usvajanje temeljnih pojmova Vještine: sposobnost kritičke analize izvora Kompetencije: analiza umj.djela iz predmetnog razdoblja				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	**SOCIJALISTIČKI MODERNIZAM U JUGOSLAVENSKOJ UMJETNOSTI?** **Kulturna politika ex-JU: između Istoka i Zapada**
2.	**GRUPA »EXAT 51« I NASLIJEĐE EVROPSKIH AVANGARDI**
3.	***REFLESKIJE ENFORMELA U BIH I JUGOSLAVENSKOJ UMJETNOSTI***
4.	**SKULPTURA U REGIJI NAKON DRUGOG SVJ.RATA** **I dio**
5.	**MEMORIJALNA SPOMENIČKA PLASTIKA U EX-YU**
6.	**APSTRAKTNA UMJETNOST U BIH I JUGOSLAVIJI**
7.	**RAZVOJ BH DIZAJNA NAKON DRUGOG SVJ.RATA**
8.	Samostalan istraživački rad studenata
9.	**POČECI VANGALERIJSKE UMJ.PRAKSE U BIH**
10.	**ZNAČAJ I DJELOVANJE SLOVENSKE GRUPE »OHO« - NAJAVA KONCEPTUALNE PRAKSE**
11.	**»NOVE TENDENCIJE«**
12.	**BEOGRADSKA LIKOVNA SCENA 1970IH**
13.	**ELEMENTI POSTMODERNITETA U BH SLIKARSTVU, GRAFICI I ARHITEKTURI U KONTI EVROPSKE UMJ.POSTMODERNE**
14.	**OD NEIDHARTDA DO ZLATKA UGLJENA**
15.	**ARHITEKTURA IVANA ŠTRAUSA** **»SARAJEVSKA ŠKOLA ARHITEKTURE«**

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave). Rad na tekstovima.
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, Posjete tematskim izložbama i zbirkama, Analiza tekstova u periodici i stručnoj literaturi predmetnog razdoblja, Samostalno istraživanje studenata na odabrane teme iz fundusa arhiva/ instituta/galerija/muzeja/privatnih zbirki Priprema sem.rada/izlaganja
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Završni ispit	50	50
2.	Samostalni rad studenata. Seminarski rad.	30	30
3.	Prisustvo na nastavi, analiza tekstova	20	20
4.			
5.			
	Ukupno:	100	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

-

	Napomena:
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	*Obavezna* *Impossible Histories: Historical Avant-gardes, Neo-avant-gardes and Post-avant-gardes in Yugoslavia 1918-1991*, (ur. Đurić Dubravka, Miško Šuvaković), The MIT Press, Cambridge and London, 2003. *Socijalizam i modernost, Umjetnost, kultura, politika 1950.-1974.*, Muzej suvremene umjetnosti/Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2012. (Kolešnik, Ljiljana, ur.) *UMJETNOST U BOSNI I HERCEGOVINI 1945-1974*, UGBiH, Sarajevo, 1974. *UMJETNOST U BOSNI I HERCEGOVINI 1974-1984*, UGBiH, Sarajevo, 1984. ABADŽIĆ HODŽIĆ, Aida (2011), *Bosanskohercegovačka grafika 20. stoljeća: šezdesete i sedamdesete godine 20.stoljeća u kontekstu evropskog moderniteta i postmoderniteta,* Sarajevo: Tugra ABADŽIĆ HODŽIĆ, Aida (2019), *Slike suvremenosti: ogledi o arhitekturi, fotografiji i umjetnosti,* Sarajevo: Dobra knjiga, Sarajevo KRZOVIĆ, Ibrahim, PREMERL, Tomislav (2019), *Juraj Neidhardt*, Sarajevo: ANUBiH ŠTRAUS, Ivan (1987), *Petnaest godina bosanskohercegovačke arhitekture: prilog za istoriju arhitekture Jugoslavije,* Sarajevo: Svjetlost/ ANUBiH *Dodatna*

	SARAJEVSKA DOKUMENTA 1987, 1989, CA, Sarajevo Sarajevski memento 92-95, Ministarstvo kulture i sporta kantona Sarajevo, 1997. *Dekada dizajna - dizajn u BiH,* ULUPUBiH, 2009. BERNIK, Stane (2002) , *Zlatko Ugljen,* Tuzla: Međunarodna galerija portreta. SALIHOVIĆ, Hamdija (2010), *Arhitektura – stvaralačka sinteza: tradicionalno-savremeno*, Sarajevo. *Nova umjetnička praksa u Jugoslaviji 1966-1978,* GSU, Zagreb, 1978.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU – KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	IZVORI BH MODERNE U EVROPSKOM KONTEKSTU				
Šifra/kod	FIL HUM 523	Status (obavezni ili izborni)		ECTS	
Ciklus studija		Semestar	X	Ak. godina	2019/20.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof dr Aida ABADŽIĆ HODŽIĆ, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:131 E-mail:aida.abadzic-hodzic@ff.unsa.ba Telefon:033/253-250	Termin konsultacija	Ut 14-17h Sri 15-16h Čet 15-16h	
Suradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar____1___; vježbe_____1_				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost na prijelazu 19./20.stoljeća u Bosni i Hercegovini. Susreti kulturno-civilizacijskih krugova i smjena osmanske uprave a-ug. administracijom. Vrijeme *tanzimata*. Modaliteti definiranja i razumijevanja pojma moderniteta u lokalnom kontekstu. Prvi bh umjetnici na evropskim likovnim akademijama. Refleksije evropskog moderniteta u likovnim umjetnostima, arhitekturi i urbanizmu BiH. Bh umjetnici i Bauhaus. Modernost i nacionalno pitanje u umjetnosti – južnoslavenski umjetnici početkom 20. stoljeća.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Potaknuti razumijevanja pojma moderniteta u BiH u susretu kulturno-civilizacijskih krugova i veza bh umjetnosti sa izvorima evropske moderne i avangarde				
Ishodi učenja	Znanje: usvajanje temeljnih pojmova Vještine: sposobnost kritičke analize izvora Kompetencije: analiza umj.djela iz predmetnog razdoblja				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	

	Period reformi kasnoosmanskog perioda i počeci moderniteta: susret *a la turca* i *a la franga* u umetnosti i kulturi u BiH
2.	**Kultura odijevanja na prijelazu stoljeća u BiH**
3.	**Definiranje pojma avangardne umjetnosti na prostoru BiH početkom 20. stoljeća? Refleksije evropskih avangardi u jugoslavenskoj umjetnosti prve polovine 20. stoljeća-1.dio**
4.	**Refleksije evropskih avangardi u jugoslavenskoj umjetnosti prve polovine 20. stoljeća-2.dio**
5.	**Značaj časopisa u umjetničkoj i kulturnoj avangardi.**
6.	**BH slikari na evropskim likovnim akademijama i začeci slikarskog moderniteta – 1.dio** **Načini razumijevanja i definiranja moderniteta**
7.	**BH slikari na evropskim likovnim akademijama i začeci slikarskog moderniteta – 2.dio**
8.	***Samostalno istraživanje – rad na kritičkim tekstovima***
9.	**Simbolična primjena neohistorijskih stilova u arhitekturi – usporedba: Beč-Sarajevo (specifičnosti)**
10.	**Skulptura s početka 20.stoljeća i evropski kontekst. Likovne grupe na južnoslavenskim prostorima poč.20.stoljeća. Izložbe i likovni saloni.**
11.	**Studenti Bauhausa s područja Kraljevine Jugoslavije – veze i utjecaji**
12.	**Selman Selmanagić i Bauhaus**
13.	**Refleksije evropskih avangardi u arhitekturi južnoslavenskih prostora u prvoj polovini 20. stoljeća** **Bh. arhitekti moderne između dva rata u kontekstu evropske arhitekture**
14.	**Socijalno-anagažirane umjetničke grupe na južnoslavenskom prostoru**
15.	Priprema za ispit. Rad na tekstovima.
16.	Završni ispit za studente II. ciklusa po Bolonjskom procesu

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, Posjete tematskim izložbama i zbirkama, Analiza tekstova u periodici i stručnoj literaturi predmetnog razdoblja, Samostalno istraživanje studenata na odabrane teme iz fundusa arhiva/ instituta/galerija/muzeja/privatnih zbirki
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Završni ispit	50	50
2.	Samostalni rad studenata. Seminarski rad.	30	30
3.	Prisustvo na nastavi, analiza tekstova	20	20
4.			
5.			
		Ukupno: 100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

-

	Napomena:
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	*Obavezna* *UMJETNOST U BOSNI I HERCEGOVINI 1894-1923,* UGBiH, Sarajevo, 1978. *Wechsel Wirkungen,* AUSTRIA-HUNGARY, BOSNIA-HERZEGOVINA, AND THE WESTERN BALKANS, 1878-1918 (Ed. By Clemens Ruthner, Diana Reynolds Cordileone, Ursula Reber, and Raymond Detrez), Peter Lang Inc, 2015. *Savremene percepcije kulturnog naslijeđa Austro-Ugarske u Bosni i Hercegovini,* ICOMOS BiH, Sarajevo, 2106. http://openarchive.icomos.org/1775/1/ICOMOS%20AU%202016%20-%20WEB.pdf KRZOVIĆ, Ibrahim (2004) , *Arhitektura secesije u Bosni i Hercegovini,* Sarajevo: Sarajevo publishing. KURTO, Nedžad (1998), *Arhitektura BiH – razvoj bosanskog stila*, Sarajevo HODŽIĆ ABADŽIĆ Aida (2014), *Selman Selmanagić i Bauhaus*, Sarajevo: Bošnjački Institut ŽMEGAČ, Viktor (2012), *Bečka moderna: povijest jedne kulture,* Zagreb: Matica hrvatska

	Dodatna BESAROVIĆ, Risto (1974), *Iz kulturnog života u Sarajevu pod austro-ugarskom upravom*, Sarajevo: V.Masleša. TODOROVA, Maria (2009), *Imagining the Balkans*, NY: Oxford University Press. HODŽIĆ, Abadžić, Aida, *Kultura odijevanja u Bosni i Hercegovini na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće- uloga i značaj ilustracija i priloga u časopisu „Nada" (1895.-1903.)*, zbornik radova naučnog skupa „Odjeća kao simbol identiteta", Tehnički univerzitet, Bihać, 2011., str. 13-29. Živorad Janković (2007), *Muhamed Kadić – život i djelo*, Sarajevo: ANUBiH/Bošnjački institut Emir Kadić, *Reuf Kadić* (Toronto, samizdat) Predrag Milošević (2007), *Mate Baylon, arhitekta*, Beograd. Zadužbina Andrejević SPARKS, Mary (2014) *The Development of Austro-Hungarian Sarajevo 1878-1918: An Urban History*, London: Bloomsbury. PRELOG, Petar (2019), *Umjetnost i život su jedno: Udruženje umjetnika Zemlja 1929-1935*, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori (katalog retrospektivne izložbe)
Napomene	